

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2126

ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ (1955 ਦਾ X III)- ਐੱਸ.

32-E— ਐਕਟ (1962 ਦਾ X V I) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ — ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ— ਕੀ

ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ- ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ- ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ- ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਲਾਟੀ- ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭੁਗਤਾਨ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ- ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਏ ਸੀਟੀ X V I of 1962 ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੋਧ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ 1962 ਦੀ XVI ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 24 ਦਸੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ 14 ਮਈ, 1965 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਾਮਕਰਨ ਦਾਸ ਭੰਡਾਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਤੋਂ 7 ਲਈ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਪਤੀ; ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 5 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 7 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਲੌਟ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਭਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 19.43 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦਾ ਰਕਬਾ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1955 (1955 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 13) ਦਾ ਡੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲੈਕਟਰ, ਨਾਭਾ, ਮਿਤੀ 5 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਗਲ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਸਿੰਘ

21 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ (ਅੰਕੜਾ ਪੀ. 1) ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ 23 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਜੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 1961. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 15 ਜੂਨ, 1961 ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਤੋਂ 9. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਤੋਂ 9 ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 11 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਈ.ਐਨ. ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 16 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਨਾਭਾ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ:-

1) ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇ;

(2) ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ (1) ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ।

ਇਸ ਵਾਰ ਮੌਜੂਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਰੂਪ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਈ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਸ਼੍ਰੀ ਈ.ਐਨ. ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਨੇ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 11 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਅਤੇ 28 ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 13 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰ. 16, 1962 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੇ

ਮਰਹੂਮ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਧਾਰਾ 32-ਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

"32-ਈ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਫਿਰ-

(a) ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੀਮਾ, ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਭ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ (ਸਮੇਤ ਸੰਭਾਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਫੋਰਸ) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ .ਬੁੱਝ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ; ਅਤੇ

(ਬੀ) -ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਿਰਫ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਬੁਝਿਆ ਖੜਾ ਸੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, 23 ਸਤੰਬਰ, 1960, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਰਕਬਾ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। . ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 15 ਜੂਨ, 1961 ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ। ਐਕਟ ਦਾ ਕੰਮ. 13 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 16, 1962 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ-

"32-ਈ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ

a) ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਸਮੇਤ ਸਮਕਾਲੀ ਹਿੱਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਲ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੋਝਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੀਮਾ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ।"

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ। ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਵਾਧੂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 16 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਟਿੰਡਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ-ਪਛਾਣੀਆਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਧਾਂ। ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਓਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਲ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮਾਂ (ਤੀਸਰਾ ਸੰਸਕਰਣ), ਪੰਨਾ 464 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਔਨ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਟੈਚਿਊਟਸ (ਇਲੈਵਨਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ), ਸਫ਼ਾ 215, ਕ੍ਰੋਜ਼ ਔਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ (ਛੇਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ), ਸਫ਼ਾ 368 ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਮਹਾਦੇਦਲਾਲ ਕਨੋਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ-ਜਨਰਲ (1), ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਐਸ.ਸੀ. 936.

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮਹਾਦੇਓਲਾਲ ਕਨੋਡੀਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਹਨ; ਉਹ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਹਨ ਜੇਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਢੇ, ਆਮ, ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੀਜਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੋ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਜੋ ਲਾਭ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਬੇਹੁਦਾ ਜਾਂ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ।

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਿਕਨੇਸਾ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਵਹੀਦੁੱਲਾ ਬਨਾਮ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਛੇਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: “ਉਸ (ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੈਟਰਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ, ਪਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ ਅਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਰਾਈਟ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਰੀ.ਐਥਲਮਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਐਕਸ ਪਾਰਟ ਵਿਲਸਨ (3), ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਕੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਪਿਛਾਖਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ।

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਸ.ਸੀ.1511.

(3) (1898) 2 Q.B. 547

1962 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 16, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ ਐਕਟ (16 ਦਾ 1962) ਦੀ ਧਾਰਾ 1, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ "30 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. 1956"। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲ 1962 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਵਿੱਚ, 1956 ਦੇ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 15 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੋਧ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਧਾਰਾ 32-ਈ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰ: 3 ਤੋਂ 9 ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਰਪਲੱਸ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕੁਇਟੀ 'ਤੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ,

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਜਮਨਾ ਦੇਵੀ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਗਿਆਸੁਦੀਨ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ.17-ਡੀ.

ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਆਜ (ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ) ਐਕਟ (1951 ਦਾ LX I V) — S. 20 (2) — ਮੌਰਗੇਜ ਮੁਕੱਦਮਾ S.20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਰਿਹਾ— ਕੀ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਵੈਕੁਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਸਟੇਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਟੇਅ ਸਿਰਫ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਅ ਨੂੰ ਉਪ-ਅਧੀਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਟੇਅ ਓਪਰੇਟਿਵ ਦੀ ਹੱਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਗਲੇਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

ਧਾਰਾ 115 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਆਰ. ਖੰਨਾ, ਸਬ-ਫਜ 1st ਕਲਾਸ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 16 ਸਤੰਬਰ, 1964, ਮੁਦਈ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਐਲ. ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਜੇ.ਕੇ. ਸੇਠ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ.ਬੀ.ਐਮ. ਲਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ
ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ
ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ
ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Varun Taneja
Record Clerk